

सम्पादकीय ....

विकासका लागि सचेत होओं

विकास भन्ने शब्द यस्तो पाटो हो जसले समाजको भौतिक रूपलाई सुन्दर बनाउद्ध। जुन सबै जनताको पहिलो चाहना र काम गर्ने नेताको पहिलो प्राथमिकतामा पर्दछ। समाजमा परिवर्तन ल्याउनु छ भने सबै भन्दा पहिले विकासप्रति सकारात्मक हुनु जरुरी छ।

सप्तरी जिल्ला यही “विकास” को पर्खाईमा दशकौदेखी भौतारिदै छ। कुनै पनि स्थानको विकास गर्नु अत्यन्त सत्त्वनिय कार्य हो। विकासको नाममा भ्रष्टाचार गर्नु त्यो चाही कानुन विपरीत कार्य तथा जनताको चहानामाथी कुठाराघात गर्नु हो। अहिले जिल्लामा विकासका कार्यहरु भइरहेका छन्। नयाँ सडक निर्माण, सडक फराकिलो गर्ने कार्य, शैक्षिक संस्थामा सुधार तथा स्थापना, स्वास्थ्य संस्थालाई नयाँ ढंगले परिवर्तन लगायतका विकासका कार्यहरुले गति लिने क्रम बढिरहेको छ। यस्ता कार्यमा सबैले सहयोग गर्नुपर्छ।

विगतका वर्षहरुमा भएका कार्यहरुले अहिले पूर्णता पाउने क्रममा रहेको छ। जसले हालसम्म केही प्रतिशतमा विकास भने भएको छ। जुन अत्यन्त सत्त्वनिय कार्य हो। विकासका लागि जनप्रतिनिधिहरुको सकारात्मक कदम, जनताको साथ र सहज वातावरण आवश्यक पर्दछ। यी तीनै कुरा मिल्न सके मात्र विकास सम्भव छ। होइन भने जति चाहे पनि विकास हुँदैन्।

तसर्थ कुनै पनि स्थानको विकासका लागि सकारात्मक सोच आवश्यक पर्दछ। यसका लागि जनताको साथ र खबरदारी पनि उत्तिकै आवश्यक छ।

नारायण दुड्गाना
काठमाडौं, ३१ वैशाख (रासस)।

ने पाल सरकार आउँदो मनसुनका समयमा हुनसक्ने विपद्जन्य घटना व्यवस्थापनको पूर्व तयारीमा जुटेको छ।

आउँदो मनसुनमा सरदरभन्दा कम वर्षा हुने आँकलन गरिए पनि निश्चित क्षेत्रमा अधिक र निश्चित क्षेत्रमा कम वर्षा हुनसक्ने अवस्थालाई समेत मध्यनजर गरी आवश्यक तयारीमा सरकारले काम थालेको छ।

राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनका लागि अति आवश्यक पर्ने नीति, नियम तथा कार्यविधि तर्जुमाका आवश्यक प्रक्रिया पनि तीव्ररूपमा अघि बढाइएको छ।

विपद्को पूर्वतयारी, अस्थायी आश्रयस्थल व्यवस्थापन र खाद्यान्नको आवश्यक व्यवस्थापनका पूर्व तयारी पनि सँगसँगै थालिएको छ। विपद् पछिको उद्धार तथा पुनःस्थानमा सधै आलोचना हुने गरेरकाले त्यसलाई मध्यनजर गर्दै विशेष ध्यान दिन गृहमन्त्रालयले सम्बद्ध निकायसँग समन्वय गरिरेको छ।

विपद् व्यवस्थापनको पूर्व तयारीस्वरूप यही वैशाख २९ मा बसेको राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन कार्यकारी समितिको बैठकले त्यसको तयारीको काम जारी रहेको पोखरेलले बताउनुभयो। यस वर्षको मनसुनजन्य विपद्बाट हुनसक्ने जनधनको क्षति कम गर्न सम्बन्धित निकायले गर्नुपर्ने कार्यसमेत उल्लेख गरी एकीकृत मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्य यो जना तयार पार्ने जिम्मेवारी प्राधिकरणलाई दिइएको छ।

देशका विभिन्न स्थानमा हुनेसक्ने जोखिमलाई मध्यनजर गरी सम्बन्धित निकाय, प्रदेश तथा स्थानीय सरकारहरूले गर्नुपर्ने पूर्व तयारी,

काम गरेर तयारी अवस्थामा राख्न सरोकारवाला निर्देशन भनिसक्नुभएको छ।

गृह मन्त्रालयले मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गरिरहेको छ। केही दिनभित्रै उक्त कार्ययोजना निर्माण गरी लागू गर्न लागिएको गृह मन्त्रालयमातहत रहेको राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत अनिल पोखरेलले बताउनुभयो।

यस्तै विपद् व्यवस्थापनका लागि अति आवश्यक पर्ने नीति, नियम तथा कार्यविधि तर्जुमाका आवश्यक प्रक्रिया पनि तीव्ररूपमा अघि बढाइएको छ।

जसअनुसार विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली २०७६ संशोधन, विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य निर्देशिका २०८० निर्माण, विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन साभेदार संस्था परिचालन कार्यविधि २०८० तयार तयार पार्ने कार्ययोजना बनाइएको छ।

यी सबै कानुन, नीति, निर्देशिका तथा कार्यविधिका विषयमा आवश्यक छलफल गरी अघि बढाउने गरी कार्यकारी समितिले निर्णय नै गरिसकेकाले त्यसको तयारीको काम जारी रहेको पोखरेलले बताउनुभयो।

यस वर्षको मनसुनजन्य विपद्बाट हुनसक्ने जनधनको क्षति कम गर्न सम्बन्धित निकायले गर्नुपर्ने कार्यसमेत उल्लेख गरी एकीकृत मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्य यो जना तयार पार्ने जिम्मेवारी प्राधिकरणलाई दिइएको छ।

देशका विभिन्न स्थानमा हुनेसक्ने जोखिमलाई मध्यनजर गरी सम्बन्धित निकाय, प्रदेश तथा स्थानीय सरकारहरूले गर्नुपर्ने पूर्व तयारी,

उद्धारलगायतका कार्यका लागि उपलब्ध एवं आवश्यक साधनस्रोतको विवरणसहितको कार्य यो जना तयार गरिरहे प्राधिकरणका प्रमुख पोखरेलले बताउनुभयो।

यस्तै गृह, अर्थ, परराष्ट्र, सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन, स्वास्थ्य र महिला बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत अनिल पोखरेलले बताउनुभयो।

यस्तै विपद् व्यवस्थापनका लागि अति आवश्यक पर्ने नीति, नियम तथा कार्यविधि तर्जुमाका आवश्यक प्रक्रिया पनि तीव्ररूपमा अघि बढाइएको छ।

भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालयका सचिव केशवकुमार शर्माका अनुसार पूर्वाधारका क्षेत्रमा विपद्बाट हुने असरलाई कम गर्न आवश्यक तयारी थालिसकेको छ।

उहाँका अनुसार मनसुनजन्य विपद्का कारण सडक अवरुद्ध भएका ३० मिनेटभित्र सम्बन्धित ठाउँमा पुग्ने र दुई घन्टाभित्र सञ्चालन गर्न सक्ने गरी एक सय २६ स्थानबाट मेसिन परिचालनको योजना बनाइएको छ।

यस्तै एक सय १६ वटा मेसिन र १३ वटा बेलिभिज पनि देवकाम र विपद् व्यवस्थापन विज्ञ कृष्ण देवकोटा पछिल्ला वर्षमा परिवर्तनको बाटु नौ तीपूर्ण बन्दै गएको बताउनुहन्छ।

उहाँका अनुसार विपद्का दृष्टिले भूकम्पलाई छाडेर हेदा पछिल्लो दशक बाढीका कारण हुने मृत्युदर घटेको तर पहिरोबाट हुने क्षति भने बढेको छ। बाढीपहिरोजन्य घटना भने बढेको छ। जलवायु परिवर्तनको जोखिमका दृष्टिले नेपाल चौथो स्थानमा पछ्य। प्राप्त तथाङ्कमा नेपालमा ७० देखि ८० प्रतिशत जनसङ्ख्या कुनै न कुनै विपद्को जोखिममा छन्।

मनसुनजन्य विपद्बाट क्षति रोक्ने पूर्वतयारी प्रमुख उपाय हो। भरपर्दौ सूचना सङ्कलन, सम्भावित जोखिम र क्षतिको आँकलन, समयमै आवश्यक सूचना प्रवाह र त्यसबाट उत्पन्न हुने परिस्थितिको सामनाका लागि गर्नुपर्ने तयारी चुस्त बनाउन सकिएन भने विपद्बाट ठूलो धनजनको क्षति हुने विज्ञहरूले बताएका छन्।

हरेक वर्ष दोहोरिने बाढीपहिरो, डुबान, चटचाड र आगलागीबाट हुने क्षति रोक्न उच्च तयारी आवश्यक हुने उहाँहरूको सुझाव छ। वर्षाको अनुमान

आगामी मनसुन सिजनमा देशका अधिकांश स्थानमा सरदरभन्दा कम वर्षा हुने सम्भावना अँकलन गरिएको छ। आगामी जेठ १८ देखि असोज १३ सम्मको चार महिनाको मनसुन सिजनमा देशका अधिकांश स्थानहरूमा सरदरभन्दा कम वर्षा हुने सम्भावना छ। यद्यपि सरदरभन्दा कम वर्षा हुने सम्भावना स्थान विशेष फरक रहेको छ।

जल तथा मौसम विज्ञान

सरकार मनसुनजन्य विपद्को पूर्वतयारीमा

सम्पर्क :
कृताञ्जली मेडिकल हॉल
राजविराज
Mo. No : 9842830252, 9804605569

डा. ललन प्रसाद रौनियार

Dr. Lalan Prasad Rauniyar
MBBS (BPKIHS) Dharan, MD Paediatrics
(BPKIHS) Dharan, NMC Reg. No. : 13338

कन्सलटेन्ट बाल रोग विशेषज्ञ

डा. सन्तोष प्रसाद शाह

Dr. Santosh Prasad Sah
MBBS (T.U.), MD Internal Medicine
(NAMS, Bir Hospital Kathmandu)
NMC Reg. No. : 15019

कन्सलटेन्ट फिजिसियन

डा. यमेश यादव

Dr. Yamesh Yadav
MBBS (T.U.), MS (Nobel Medical College, K.U.)
General and Laproscopic Surgeon
NMC Reg. No. : 16392

जेनरल सर्जन

वर्षोदेखि व्यवस्थापन समितिबिनै चलिरहेका छन् विद्यालय

टीकाराम सुनार
जनकपुरधाम, ३१ वैशाख (रासस)।
छ वडा रहेको धनुषाको औरही गाउँपालिकामा १० सामुदायिक विद्यालय छन्, तर राजदेवी प्राथमिक विद्यालयबाहेक अन्यमा व्यवस्थापन समिति गठन नभएको वर्षो भइसक्यो।

जनकपुरधाम उपमहा नगरपालिकाका ४९ मध्ये धेरैजसो सामुदायिक विद्यालय पनि वर्षोदेखि व्यवस्थापन समितिबिना चलिरहेका छन्। जिल्लाका १८ वटै पालिकामा रहेका तीन सय ९५ सामुदायिक विद्यालयमध्ये मुस्किलाले पाँचदेखि १० प्रतिशतमा मात्र व्यवस्थापन समिति हुनसक्ने अनुमान जिल्ला समन्वय समितिको छ।

विद्यालयको सञ्चालन, रेखेदेखि व्यवस्थापनका लागि कुनै पनि अवस्थामा व्यवस्थापन समिति हुनुपर्ने शिक्षा ऐनको प्रावधानलाई बेवास्ता गरेर वर्षोदेखि विद्यालय चलिरहँदा त्यसले गुणस्तरीय शिक्षण सिकाइ र वृत्तिविकासमा निकै समस्या भइरहेको सरोकारवालाले बताएका छन्।

शिक्षक रामाशिष साहले निश्चित व्यक्तिले आफूलाई हुने लाभहानीको लेखाजोखा गरी गम्भीरतापूर्वक समिति गठनमा चासो नराखेकाले विद्यालयको मुख्य अभिभावकीय भूमिकामा रहने संरचना नै ओर्भेलमा परेको बताउनुभयो। उहाँले स्थानीय तहले समिति बनाउन परिपत्र गरे पनि त्यसलाई कार्यान्वयन गर्न विभिन्न बहाना देखाएर पन्थिँदा कुनै निकास निस्किन नसकेको बताउनुभयो।

औरही गाउँपालिका वडा नं १ का स्थानीय राम उद्गार यादवले धेरै ठाउँमा स्थानीय जनप्रतिनिधि र राजनीतिकरूपमा सक्रिय अभिभावकीच स्वार्थ बाँकिदा समिति बन्न कठिनाई उत्पन्न हुने गरेको सुनाउनुभयो। “कतिपय ठाउँमा वडाध्यक्ष नै समितिको अध्यक्ष हुनुपर्छ भनेर कार्यविधि बनाउनुपर्ने पक्षमा छन्, तर यसले अभिभावकको अधिकार हनन हुन्छ”, उहाँले भन्नुभयो, “अधिकारप्राप्त पक्ष र प्रभाव पान सक्ने व्यक्तिले आफ्नो अनुकूल समिति नवन्ने अवस्था आएमा अझ्को थाप्ने गर्दछ, त्यसले गर्दा पनि निकास निस्किन नसकेको बताउनुभयो।”

नक्कली भुटानी शरणार्थी प्रकरणमा वन डढेलो र आगलागिका घटना बढ़दै थापाविरुद्ध पकाउ पुर्जी जारी

काठमाडौं, ३१ बैशाख (रासस)।

नक्कली भुटानी शरणार्थी प्रकरणमा संलग्न रहेको आरोप लागेका प्रतीक थापाविरुद्ध पकाउ पुर्जी जारी भएको छ। जिल्ला अदालत काठमाडौंले थापाविरुद्ध पकाउ पुर्जी जारी गरेको जिल्ला प्रहरी परिसर काठमाडौंले जनाएको छ।

थापा पूर्वगृहमन्त्री एवं नेकपा (एमाले) उपाध्यक्ष रामवहादुर थापा बादलका छोरा हुन्। तत्कालीन गुहमन्त्री थापाका सल्लाहकार रहेका इन्द्रजित राई पकाउ परेपछि अनुसन्धान गर्दा प्रतीक थापा पनि उक्त घटनामा संलग्न रहेको प्रमाण भेटिएपछि थापाविरुद्ध पकाउ पुर्जी जारी भएको प्रहरीले जनाएको छ। प्रतीकले यसअधि विज्ञप्ति निकालेर उक्त घटनामा आफ्नो नाम जोडिएको भन्दै आपत्ति जनाएको थिए।

अहिलेसम्म नक्कली भुटानी शरणार्थी प्रकरणमा पूर्वगृहमन्त्री बालकृष्ण खाँण, सचिव टेकनारायण पाण्डे, इन्द्रजित राईलागायत १२ जना पकाउ परिसकेका छन्। पकाउ

पुर्जी जारी भएका तत्कालीन उपप्रधानमन्त्री एवं एमाले सचिव टोपबहादुर रायमाझी र इन्द्रजितका छोरा निरज राई भने फरार रहेका र उनीहरूको खोजी भइरहेको प्रहरीले जनाएको छ।

वैदेशिक रोजगारीमा ...

कार्यालयले जनाएको छ। दर्ताका लागि राहदानी वा नागरिकता र विदेश जाँदा र फर्किंदा देखिने राहदानीको पृष्ठ वा बोर्डिङ पास अपलोड गर्नुपर्नेछ हुन्छ।

यसअधि गत पुस १५ गतेदेखि प्राधिकरणले अवैध फोन नियन्त्रण गर्ने प्रविधि मोबाइल डिभाइस म्याने जमेन्ट सिस्टम (एमडिएमएस) लागू गर्ने तयारी गरेको थियो। प्राधिकरणले उक्त सिस्टम लागू गर्ने तयारी गरेकामा प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड'को निर्देशनमा तत्कालका लागि उक्त काम रोकिएको थियो।

भाद्र वादवले वर्तमान सत्ता सप्तरीले उनको सम्मानमा आईत्वार राजविराजमा आयोजना गरेको कार्यक्रममा बोल्दै उनले यस्तो बताएका हुन्।

उनले मुलुकमा संघियता पक्षधर र संघियता विरोधी गरी दुई किसिमको धुवीकरण बढिरहेको भन्दै वर्तमान सत्ता समिकरणलाई निरन्तरता दिन सके मात्र ऐतिहासिक परिवर्तनको उपलब्धीलाई सुरक्षित गरेको थियो।

उक्तकालै उनलाई नियन्त्रणमा लिई थपअनुसन्धानका लागि जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा महोत्तरीमा राखिएको जनाइएको छ।

तत्कालै उनलाई नियन्त्रणमा लिई थपअनुसन्धानका लागि जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा महोत्तरीमा राखिएको जनाइएको छ।

मधेश कृषि ...
कृषि र शिक्षालाई प्राथमिकतामा राख्नुपर्नेमा जोड दिए।
प्रतिनिधीसभा सदस्य समेत रहेका अध्यक्ष यादवले कृषि प्रधान देशमा दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्न यस विश्वविद्यालयले ठूलो मद्दत पुऱ्याउने विश्वास व्यक्त गरे। शिक्षाको स्तर खस्किदै गएको प्रति चिन्ता व्यक्त गर्दै उनले गुणस्तरीय शिक्षामा जोड दिए।

यस्तै मधेश प्रदेशका मुख्यमन्त्री सरोजकुमार यादवले मधेशको साक्षरता प्रतिशत अन्यन्तै न्यून रहेकोले आफु जिम्मेवारी सम्हालेकै दिन मधेशलाई पूर्ण साक्षर प्रदेश बनाउने निर्णय गरेको बताए। 'कुनै बेला बौद्धिकताको परिचय दिने मधेश प्रदेशका जिल्लाहरूको साक्षरताको अवस्था यतिवेला कहालीलाग्दो रहेको छ' उनले भने, 'मधेश प्रदेशलाई पूर्ण साक्षर बनाउन हामी प्रतिवद्ध छौं।'

कृषि विश्वविद्यालयका उपकुलपति डा. वैद्यनाथ महतोको अध्यक्षतामा आयोजित कार्यक्रममा रजिष्टर डा. भगवान ठाकुर, प्रदेश नीति आयोगका अध्यक्ष डा. नाथुराम चौधरी लगायतले कक्षा संचालनपछि कृषि शिक्षाका साथै कृषि क्षेत्रको विकासमा समेत ठेवा पुग्ने विश्वास व्यक्त गरे। हाल बीएसी एजी अध्ययनका लागि ५० जना विद्यार्थीले भर्ना लिएको विश्वविद्यालयले जनाएको छ।

देश विदेशबाट पठाइएको रकम तुरुन्त भुक्तानी लिनका लागि सम्भनुहोस्।

हाम्रो सेवाहरु

CITY EXPRESS MONEY TRANSFER

Best Remit Quick & Easy

Bikas Bank

Himal Remit

CG Money

BATAS

Himalayan Bank Ltd

CG Money

CG Money</p